

**DET KONGELIGE
FORSVARSDEPARTEMENT**

Statsråden

STORTINGET

Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

25/01585-2

31.03.2025

Vurdering av Dok 8:124S (2024-2025)

Jeg viser til brev fra Utenriks- og forsvarskomiteen av 25. mars 2025 med anmodning om uttalelse til representantforsalg Dok 8:124S (2024-2025) og Dok 8:132S (2024-2025) «om styrking av norsk forsvarsindustri».

Jeg deler forslagsstillernes intensjon om å styrke både norsk og ukrainsk forsvarsindustri og flere av forslagene finner gjenklang i regjeringens veikart for økt produksjonskapasitet som ble offentliggjort i oktober 2024. Regjeringen har møtt den varig endrede sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa med flere tiltak for å styrke økt produksjonskapasitet i norsk forsvarsindustri. Regjeringens langtidsplan som ble vedtatt av et samlet Storting i 2024 gir et umiddelbart og langsiktig forsvarsløft. Forsvarsdepartementet følger nå opp de anskaffelsene som ligger i langtidsplanen, noe som igjen vil bidra til at forsvarsindustrien får økt kapital til å investere i egen kapasitet. I tillegg har regjeringen bidratt med direkte støtte i milliardsklassen til ulike prosjekter for å øke kapasiteten i produksjon av strategisk viktige produkter, enten det er snakk om luftvern, rakettmotorer, artilleriammunisjon eller avansert sprengstoff. Underdimensjonert produksjonskapasitet er en felles-europeisk utfordring. I den sammenheng er det viktig å forsterke samarbeid rundt standardisering for slik å legge til rette for større grad av felles anskaffelser i Europa.

Regjeringen jobber nå med full kraft for å implementere veikartet og oppnå de målsetningen for økt produksjonskapasitet som Stortinget samlet seg bak i forbindelse med behandling av Innst. 426S (2023-2024) jf. Prop. 87S (2023-2024) «Forsvarsløftet – for Norges trygghet Langtidsplan for forsvarssektoren 2025-2036). Jeg mener intensjonene bak de forslagene som ligger til behandling er ivaretatt innenfor regjeringens veikart for økt

produksjonskapasitet i forsvarsindustrien og min vurdering er derfor at forslagene ikke bør vedtas slik de er fremmet for Stortinget.

Jeg henviser for øvrig til de konkrete vurderingene jeg har gjort av de ulike forslagene nedenfor.

1. Stortinget ber regjeringen inngå langsiktige forpliktende kontrakter med norsk forsvarsindustri for å stimulere til økt produksjon av forsvarsmateriell.

Langsiktige kontrakter og aktiv bruk av opsjoner med industrien er viktig for å skape forutsigbarhet og trygghet for at investeringer i produksjonskapasitet kan forsvares. Forsvarsdepartementet vurderer derfor fortløpende hvilke anskaffelser som er egnet for å inngå langsiktige leveringskontrakter med norsk industri. Et godt eksempel på dette er anskaffelsen av artilleriammunisjon der regjeringen i januar 2023 kunngjorde at den ville anskaffe et større volum ammunisjon fra Nammo. Forsvaret inngikk deretter en kontrakt med Nammo som skal være sluttlevret i 2028. Ytterligere anskaffelser av ammunisjon fra Nammo er under løpende vurdering. Et annet eksempel er gjenanskaffelse av donerte hovedkomponenter til NASAMS der kontrakt med opsjon ble signert med Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) i desember 2023. Opsjonen ble utløst etter Stortingets behandling av Innst. 7 S (2024-2025) jf. Prop. 48 S (2023–2024) «Anskaffelse av luftvern» i april 2024. I tilknytning til opsjonsutløsning i juni 2024, ble kontraktsforhandlinger om ytterligere anskaffelse av hovedkomponenter til egen struktur satt i gang. Kontrakt ble signert i desember 2024. Leveranse av hovedkomponenter til fire NASAMS-batterier er planlagt i perioden 2026 – 2029. Forsvarsmateriell har nylig signert en langsiktig vedlikeholdsavtale med Kongsberg Aviation Maintenance Services (KAMS) om etableringen av en ny vedlikeholdsfasilitet for F-35 på Rygge flystasjon. Avtalen, med en varighet på opptil 15 år, sikrer nasjonal kapasitet og kompetanse innenfor vedlikehold av Norges F-35 kampfly. Dette er et godt eksempel på et område hvor strategisk og langsiktig samarbeid med industrien kan bidra til å styrke operativ evne og beredskap.

2. Stortinget ber regjeringen etablere risikoavlastende garanti-, tilskudds- og/eller finansieringsordninger for forsvarsindustrien, som også er tilgjengelige for leverandørkjedene.

Regjeringen har siden Russlands fullskalainvasjon flere ganger bidratt til risikoavlastning for forsvarsindustrien. Eksempelvis har regjeringen medfinansiert norske prosjektsøknader gjennom EU-programmet ASAP, inngått en avtale med Nammo som fører til en tidobling av den bedriftens produksjonskapasitet for artilleriammunisjon. Staten har tilsvarende gått til anskaffelse av komponenter med lang ledetid som inngår i NASAMS luftvern. Som offentliggjort i regjeringens veikart for produksjonskapasitet jobber regjeringen med å etablere en søkbar tilskuddsordning der forsvarsbedrifter vil kunne søke om støtte til oppskalering av sin produksjonskapasitet.

3. Stortinget ber regjeringen i den videre forsvarsplanleggingen ta med industrien som aktør for å klargjøre hvilke oppgaver som kan løses av forsvars- og leverandørindustrien.

Forsvarsdepartementet samarbeider som sektoransvarlig departement nært med norsk forsvarsindustri. Gjennom jevnlig dialog blir også spørsmål om den strategiske rollen til norsk forsvarsindustri definert og videreutviklet.

4. Stortinget ber regjeringen gjennomgå og forenkle regelverk og beslutnings- og anskaffelsesprosesser i forsvarssektoren slik at avgjørelser kan tas raskere.

Regjeringen jobber kontinuerlig med å forbedre rutinene for anskaffelse av forsvarsmateriell og det finnes flere eksempler på at tid mellom kjøpsintensjon og kontraktsinngåelse er redusert. Regjeringens ambisjon for smidigere anskaffelsesrutiner er fylldig beskrevet i gjeldende langtidsplan for forsvarssektoren, som et samlet Storting har sluttet seg til. Regjeringen jobber med å redusere tidsbruk både i godkjenningsfasen og i gjennomføringsfasen. Det handler både om å redusere dokumentasjonskrav og differensiere mer mellom prosjekter. Regjeringen jobber også for å bestille og fylle opp beredskapsbeholdninger der vi har avtaler. Regjeringen prioriterer videre å allokere midler til langsiktige kontrakter. Revisjon av anskaffelsesregelverket (ARF) og endring i fullmaktsregimet for bruk av EØS 123 kan også bidra til kortere gjennomføringstid. Konkret er det besluttet å frafalle kravet om industrisamarbeid for anskaffelser finansiert over Nansen-programmet. Dette vil lette saksbehandlingen for forsvarssektoren og bidra til å møte tidskravene for anskaffelser i forbindelse med donasjoner til Ukraina. Som beskrevet i veikart for økt produksjonskapasitet vil regjeringen utrede ytterligere behov for regulatoriske tilpasninger med målsetning om å øke tempoet i utbygging av forsvarsindustriell produksjonskapasitet.

5. Stortinget ber regjeringen benytte industrisamarbeidsavtalene ved anskaffelser fra utlandet strategisk til å sikre forsvarsindustrien tilgang på kompetanse, teknologi og produksjonskapasitet og til å sikre markedsadgang for norsk forsvarsindustri.

Regjeringen deler forslagsstillernes syn på at det er viktig å benytte industrisamarbeidsavtalene strategisk. I Veikart for økt produksjonskapasitet i forsvarsindustrien legger regjeringen opp til økt internasjonalt materiellsamarbeid. Rammeverket for industrisamarbeid finner vi i vår nasjonale forsvarsindustrielle strategi, nedfelt i Meld. St. 17 (2020-2021) - Samarbeid for sikkerhet. Norsk forsvarsindustri har over tid vist evne til å være internasjonalt konkurransedyktig. Industri-samarbeidsavtaler med utenlandske leverandører til Forsvaret er i denne sammenhengen avgjørende for å bryte ned handelshindringer. Industrisamarbeidsavtaler gir innpass i de store internasjonale forsvarsbedriftenes leverandørkjeder, og åpner lukkede markeder slik at norske leverandører får reelle muligheter til å konkurrere om leveranser til andre lands forsvar. Avtalene bidrar til å motivere utenlandske leverandører til å etablere langsiktig samarbeid og strategiske allianser med norsk industri, og til at norske

underleverandører aktivt etterspørres. Flere av de store eksportsuksessene i norsk forsvarsindustri har sitt utspring i industrisamarbeidsavtaler. Det er utarbeidet egne bestemmelser om industrisamarbeid som blant annet angir hvilke rutiner som skal følges ved forslag, evaluering og godkjenning av industrisamarbeidsprosjekter. De teknologiske kompetanseområdene skal legges til grunn i forbindelse med prioritering av forsvarssektorens FoU-aktiviteter, beslutning om anskaffelser fra norske leverandører og utforming av innholdet i industrisamarbeidsavtaler.

I sum bidrar dette til at bruken av industrisamarbeidsavtalene legger til rette for tilgang på kompetanse, teknologi og produksjonskapasitet og til å sikre markedsadgang for norsk forsvarsindustri.

Tore Onshuus Sandvik

Brevet er signert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur.